

Alkuasetelma

Yhä suurempi osa kirjastojen lainaustoiminnasta on muuttunut verkkokauppamaiseksi tilaamiseksi.

Yli 80% kirjastojen verkkoliikenteestä ja varauksista tapahtuu mobiililaitteilla, vaikka varsinaisia mobiilisovelluksia ei ole laajasti käytössä. *(Tietolähde: Helmet)*

Verkon kautta tehdyt varaukset kohdistuvat mediahuomion keskellä oleviin teoksiin, ellei kirjastolla ole keinoja tuoda muuta kiinnostavaa samassa yhteydessä tarjolle.

Varausten toimitustapa ja työkalut eivät ole muuttuneet varausten määrän kasvun myötä. Uusille menetelmille on lisääntyneen työmäärän vuoksi huutava tarve.

(Esim. YLE 24.10.23: Kirjastot kamppailevat kasvaneiden varausmäärien kanssa: "Olemme miettineet, miten ihmiset saisi hakemaan kirjan itse hyllystä")

Koha-kirjastojen mobiilisovelluksen ensimmäinen tavoitetaso / kirjaston käyttäjä

Toiminnallisuuksien minimitaso on syytä ylittää Finnan mobiililiittymä ja käyttökokemus.

Finna

- Haku, varaus, omien lainojen ja tietojen katselu, uusiminen
- Kirjastokortti aina mukana. Useampi yhtäaikainen tili mahdollinen >> myös ns. perhekortti
- Suorat yhteydet e-aineistoihin samalla laitteella luettavaksi, kuunneltavaksi ja katsottavaksi

Sovelluksen lisätarjonta

- Yllä olevat paremmin visualisoituna
- Henkilökohtaiset suositukset
- Henkilökohtainen avustaja: lukuhistoria, muut omat listat, lainojen uusinta. Kustantajien EAN-koodien luku ja varausten teko niistä
- Henkilökohtainen valmentaja: lukemisen seuranta, kannustaminen, lukudiplomit kaiken tasoisille
- Lainausautomaatti puhelimessa –optio halukkaille kirjastoille

Koha-kirjastojen mobiilisovelluksen ensimmäinen tavoitetaso / kirjasto

Nykyiset sovellukset tai Finnan mobiililiittymä tuottavat paljon uusia varauksia, jotka kohdistuvat muutenkin suuren kysynnän teoksiin.

- Jonotus tuottaa pettymyksiä jonottajille ja noutamattomia varauksia
- Kirjaston kustannukset kasvavat lyhytikäisen kysynnän lisäkappaleiden ja logistiikan muodossa
- Ympäristö kärsii aineiston elinkaaren lyhentymisestä. Ympäristö kärsii siitä, että kysytyimmät teokset matkustavat maantieteellisesti laajojen kimppojen alueella ja viipyvät poissa käytöstä pitkiä aikoja.

Hyvä sovellus kohdistaa suosittelulla kysyntää paikalla olevaan aineistoon. Tällä pitäisi olla mitattavia suotuisia vaikutuksia toimitusnopeuteen, asiakastyytyväisyyteen, työmenekkiin, hankintaan ja ympäristövaikutuksiin,

Suosittelun toteutumiseen on kaksi päälinjaa: metadatan perusteella samankaltaisten tarjoaminen (dekkareita dekkareiden ystävälle) tai samankaltaisuuksien etsimiseen käyttäjien välillä. Jälkimmäinen edellyttää tekoälyn kaltaisten teknologioiden käyttöä ja riittävää datamäärää.

Koha-yhteisö kattaa puolet Suomen kirjastoista ja niiden käytöstä. Koha-yhteisön datan yhteiskäyttö tuo laadukkaat suositukset myös pienen ”vähädataisen” kirjaston asiakkaiden ulottuville.

Mitä tarvitsemme / ehdotamme

1. Tavoitteena on luoda Koha-yhteisölle itselleen tapa kerätä, anonymisoida ja hyödyntää kirjastojensa käyttödataa sekä tämän että muiden hankkeiden tarpeisiin.
2. Tavoitteena on tuottaa tätä dataa käyttävä mobiilisovellus siten, että se voidaan helposti ottaa käyttöön missä tahansa Suomen Koha-kirjastossa. Samoin käyttäjä voi olla useamman Koha-kirjaston asiakas yhtä aikaa.

Tarvitsemme kumppanin kommentoimaan, kokeilemaan ja testaamaan ideoita.

Tarvitsemme kumppanin myöntämän käyttöoikeuden ja tuen (yhteyshenkilö) tutkia ja hyödyntää kulloinkin tarvittavia kirjastojärjestelmän rajapintoja ja tietosisältöjä, ml. sisällönkuvailu, kansikuvat ja asiakasarvostelut.

Ensi vaiheessa tarvitsemme otoksen käyttödataa perehtyäksemme sen datasisältöön. Tarve on ainakin seuraaville: yksilöity (anonymisoitu) lainaaja, tarkka aikaleima, paikka (automaatin tms. tarkkuudella), nide- tai nimeketieto, jonka varassa voidaan noutaa enemmän dataa.